

แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษา เพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX)

Guidelines for school administration in accordance with the Joint Development School Project based on
Educational Quality Criteria for Excellent Implementations (EdPEX)

บัณฑิตย ฑาปิมปา¹ รองศาสตราจารย์ประวัตี พันผาสู²

Bundit Thapimpa¹ Assoc. Prof.Prawat Puenphasook²

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) และเพื่อเปรียบเทียบกระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) กลุ่มประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้เลือกมาอย่างเจาะจงจากบุคลากรของโรงเรียน 2 โรงเรียนในสองจังหวัดที่เข้าร่วมโครงการ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 2 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา 45 คนและนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 147 คน โรงเรียนบ้านหนองเงือก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 และโรงเรียนมิตรมวลงชน เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 รวมประชากรทั้งสิ้น 192 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถามกระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) จำนวน 2 ชุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัย พบว่า

1. กระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนบ้านหนองเงือก พบว่าภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.07$, $\sigma=0.65$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านการมุ่งเน้นลูกค้า ($\mu=4.24$, $\sigma=0.60$) รองลงมาได้แก่ ด้านการนำองค์กร ($\mu=4.16$, $\sigma=0.66$) ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ($\mu=4.13$, $\sigma=0.61$) ด้านผลลัพธ์ ($\mu=4.07$, $\sigma=0.65$) ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ ($\mu=4.01$, $\sigma=0.67$) และด้านการมุ่งเน้นบุคลากร ($\mu=3.97$, $\sigma=0.65$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ด้านการมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ ($\mu=3.92$, $\sigma=0.71$) ตามลำดับ และโรงเรียนมิตรมวลงชน เชียงใหม่ พบว่าภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.17$, $\sigma=0.64$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านการมุ่งเน้นลูกค้า ($\mu=4.32$, $\sigma=0.62$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ($\mu=4.31$, $\sigma=0.61$) ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร ($\mu=4.28$, $\sigma=0.63$) ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ ($\mu=4.23$,

คำสำคัญ : โครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา, เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ

¹ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

¹Master of Educational Administration Program, Chiang Mai Rajabhat University, 2019

²อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

²Course teacher in Master of Educational Administration Program, Chiang Mai Rajabhat University

*ผู้ติดต่อ, อีเมล: บัณฑิตย ฑาปิมปา, karinand27@gmail.com

รับเมื่อ 27 เมษายน 2563 แก้ไข 19 พฤษภาคม 2563 ตอรับ 20 พฤษภาคม 2563

$\sigma = 0.59$) ด้านการนำองค์กร ($\mu = 4.21$, $\sigma = 0.60$) และด้านการมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ ($\mu = 4.19$, $\sigma = 0.66$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ด้านผลลัพธ์ ($\mu = 3.67$, $\sigma = 0.88$) ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบกระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนบ้านหนองเงือกมีกระบวนการบริการสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ไม่แตกต่างกับโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีความเป็นไปได้ว่า ทั้งสองโรงเรียนมีแนวทางการบริการสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ทั้ง 7 ด้าน ที่ใกล้เคียงกัน ทั้งนี้เพราะการดำเนินโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนานั้นขึ้นตรงกับเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง มีการปลดระเบียบต่าง ๆ ให้มีความคล่องตัวมากขึ้น มีคณะกรรมการสถานศึกษาที่มาจากผู้แทน 4 ฝ่ายเข้ามาช่วยบริหารจัดการ คือ ภาคประชาสังคม ท้องถิ่น ภาคเอกชน และมหาวิทยาลัยในพื้นที่เป็นพี่เลี้ยง โดยมีผู้แทนภาคเอกชนเป็นประธานกรรมการสถานศึกษา เพื่อจะได้นำแนวคิดการทำงานแบบใหม่ ๆ ที่ทันสมัยเข้ามาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนให้ไปสู่เป้าหมายได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ถือเป็นส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการศึกษา

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the educational management process of school administration in accordance with the Joint Development School Project based on Educational Quality Criteria for Excellent implementations (EdPEX) and to compare the educational management process of school administration in accordance with the Joint Development School Project based on Educational Quality Criteria for Excellent implementations (EdPEX). The population in this study was selected specifically from the personnel of 2 schools in the two participating provinces. Consisting of 2 administrators, teachers and educational personnel 45 people and 147 junior high school students at Ban Nong Nguet School: The Office of Lamphun Primary Education Service Area 1 and Mitmuanchonchiangmai school: The Office of Chiang Mai Primary Educational Service Area 3. The tools used in the research were the questionnaires about school administration process based on the joint development school project based on educational quality criteria for Excellent implementations (EdPEX). Data were analyzed by using percentage, mean, standard deviation and the test (t-test).

The results are as follow.

1. The educational management process of school administration in accordance with the Joint Development School Project based on Educational Quality Criteria for Excellent implementations (EdPEX) at Ban Nong Nguet School found that the overall picture was at a high level ($\mu = 4.07$, $\sigma = 0.65$) Considering each aspect, it was found that the highest value side was customer focus. ($\mu = 4.24$, $\sigma = 0.60$), Followed by Leadership Organization ($\mu = 4.16$, $\sigma = 0.66$), Strategic planning ($\mu = 4.13$, $\sigma = 0.61$), result ($\mu = 4.07$, $\sigma = 0.65$), in measurement analysis and knowledge management ($\mu = 4.01$, $\sigma = 0.67$) and Personnel focus ($\mu = 3.97$, $\sigma = 0.65$) The aspect that has the lowest value side was Operating system focus ($\mu = 3.92$, $\sigma = 0.71$), respectively. And at Mitmuanchonchiangmai School found that the overall picture was at a high level ($\mu = 4.17$, $\sigma = 0.64$) Considering each aspect, it was found that the highest value side was customer focus. ($\mu = 4.32$, $\sigma = 0.62$), followed by Strategic planning ($\mu = 4.31$,

$\sigma = 0.61$), Personnel focus ($\mu = 4.28$, $\sigma = 0.63$), in measurement analysis and knowledge management ($\mu = 4.23$, $\sigma = 0.59$), leadership organization ($\mu = 4.21$, $\sigma = 0.60$) and operating system focus ($\mu = 4.19$, $\sigma = 0.66$) The aspect that has the lowest mean was result ($\mu = 3.67$, $\sigma = 0.88$), respectively.

2. A comparison of guidelines for school administration in accordance with the Joint Development School Project based on Educational Quality Criteria for Excellent implementations (EdPEX) between Ban Nong Nguek School and Mitmuanchonchiangmai School are not different with statistical significance at the level of 0.01. There is a possibility that both schools have guidelines for school services in accordance with the School Development Project in accordance with the educational quality criteria for excellence. All 7 sides that are similar because the implementation of the joint development school project is directly to the secretary of the Basic Education Commission. There are releasing regulations to be more streamlined. There is a school board of representatives from 4 divisions to help manage: There are civil society, local, private sector and the universities in the area are a mentor. According to private sectors representative as the school committee chair in order to bring new modern working concepts to help increase the efficiency of school administration to achieve the goals more quickly regarded as encouraging participation in educational activities.

Keywords: Partnership School Project, Education Criteria for Performance Excellence (EdPEX)

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นการพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถและมีคุณธรรม เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินชีวิต การทำงาน และการสร้างความสำเร็จให้กับชีวิต โดยมูลนิธิสถาบันวิจัย เพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ได้เสนอเป้าหมายการพัฒนาใน 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 2) การพัฒนาครู 3) การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และ 4) การพัฒนาคุณภาพการบริหาร ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปเพื่อรองรับการปรับเปลี่ยนตามนโยบาย THAILAND 4.0 ที่แต่งตั้งโดยนายกรัฐมนตรี (สำนักคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ, 2560, หน้า 5) เพื่อส่งเสริมให้นักเรียน ครู รวมถึงสมาชิกทุกคนในชุมชน สามารถพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนและการประกอบอาชีพในอนาคตได้อย่างยั่งยืน จึงได้กำหนดเป้าหมายการจัดการศึกษาในรูปแบบโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership School) ให้ดำเนินการตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562, หน้า ก)

โรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership School Project) เป็นแนวคิดการสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการสถานศึกษา ภายใต้บทบาทความร่วมมือระหว่างกระทรวงศึกษาธิการ และบริษัทมูลนิธิ องค์กร หรือสถาบันที่สนับสนุนทรัพยากร และมีส่วนร่วมในการบริหารให้กับสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562, หน้า 2) โดยมีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ในการบริหารจัดการร่วมพัฒนา และสนับสนุนสถานศึกษา 2) เพื่อพัฒนาคุณภาพและรังสรรค์นวัตกรรมการบริหาร จัดการของสถานศึกษาให้สามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเตรียมความพร้อมสำหรับอนาคตให้แก่ผู้เรียน 3) เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตของทุกคน ในชุมชน เป็นศูนย์กลางการพัฒนาทักษะและคุณภาพชีวิต และ 4) เพื่อให้สถานศึกษาได้รับโอกาสในการพัฒนาอย่างทั่วถึง นำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (คู่มือการปฏิบัติงานโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา, 2561, หน้า 1-8) ปัจจุบันมีโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาทั้งหมด 134 แห่ง และได้ดำเนินการจัดกิจกรรมตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา ครบ 1 ปีการศึกษา และได้รับการนิเทศ ติดตามผลการจัดกิจกรรมตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาจากผู้แทนบริษัทที่ให้การสนับสนุน โดยโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาได้นำเกณฑ์การให้รางวัลคุณภาพต่าง ๆ มาใช้ในการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพองค์การ ได้แก่ การบริหารทั่วทั้งองค์การ (TQM), การบริหาร

จัดการภาครัฐที่ดี (PMQA) และการบริหารตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) เป็นต้น ทั้งนี้เกณฑ์ EdPEX ย่อมาจาก “Education Criteria for Performance Excellence” หรือ “เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ” (อุษณีย์ คำประกอบ, 2561, หน้า 92) คือกรอบที่ทำให้มอง/คิดและบริหารองค์กรในเชิงระบบ (มองทุกระบบเชื่อมโยงกันหมด) และช่วยในการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดและยั่งยืน ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาของโรงเรียนที่ร่วมโครงการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

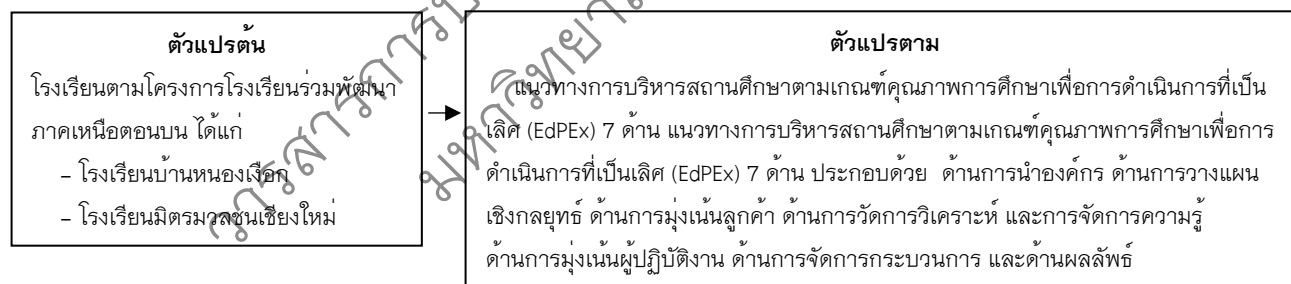
คำถามการวิจัย

1. กระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) เป็นอย่างไร
2. เมื่อเปรียบเทียบกระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) มีความแตกต่างกันหรือไม่

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX)
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX)

กรอบแนวคิดการวิจัย



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้บริหาร คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา กลุ่มภาคเหนือตอนบน จำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองเงือก จำนวน 1 คน 2) ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมิตรมวชนเชียงใหม่ จำนวน 1 คน 3) ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนบ้านหนองเงือก จำนวน 18 คน 4) ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมิตรมวชนเชียงใหม่ จำนวน 25 คน 5) นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนบ้านหนองเงือก จำนวน 41 คน 6) นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนมิตรมวชนเชียงใหม่ จำนวน 106 คน รวม 192 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถาม สำหรับผู้บริหารและครู ใช้ในการสอบถามทั้งสิ้น 45 ฉบับ แจกให้กับกลุ่มประชากรทั้งหมด แบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบ ตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ใน 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการนำองค์กร 2) ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ 3) ด้านการมุ่งเน้นลูกค้า 4) ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ 5) ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร 6) ด้านการมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ

2. แบบสอบถาม สำหรับนักเรียนใช้ในการสอบถามทั้งสิ้น 147 ฉบับ แจกให้กับกลุ่มประชากรทั้งหมด แบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบ ตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ในด้านที่ 7 คือ ด้านผลลัพธ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้ศึกษาขอหนังสืออนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ถึงผู้บริหาร ครู และนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองเงือกและโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ ในการให้ข้อมูลตอบแบบสอบถาม
2. ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม
3. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยนำมาจัดระบบข้อมูล และวิเคราะห์ทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การศึกษากระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์หาค่าความถี่และค่าร้อยละ หาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)

สรุปผลการวิจัย

1. กระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนบ้านหนองเงือก พบว่าภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านการมุ่งเน้นลูกค้า รองลงมาได้แก่ ด้านการนำองค์กร ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ด้านผลลัพธ์ ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้และด้านการมุ่งเน้นบุคลากร ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ด้านการมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ ตามลำดับ และโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ พบว่าภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านการมุ่งเน้นลูกค้า รองลงมาได้แก่ ด้านการวางแผน

เชิงกลยุทธ์ ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ ด้านการนำองค์กร และด้านการมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ด้านผลลัพธ์ ตามลำดับ สามารถพิจารณารายด้านได้ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านการนำองค์กร โรงเรียนบ้านหนองเงือก อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ มีแนวทางการสื่อสารทิศทางและผลการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาผ่านช่องทางที่หลากหลายโดยคำนึงถึงการสื่อสารแบบสองทาง เช่น การจัดประชุม อบรม สัมมนา การพบปะพูดคุย รองลงมาได้แก่ มีการสื่อสารและสร้างความผูกพันกับคนทั้งโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา และมีการถ่ายทอดวิสัยทัศน์ พันธกิจและค่านิยม สู่ระดับงาน และระดับบุคคล ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ มีการทำคู่มือนโยบายการกำกับดูแลโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาให้บุคลากรเพื่อให้เกิดการปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน โรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ มีการสื่อสารและสร้างความผูกพันกับคนทั้งโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา รองลงมาผู้บริหารปฏิบัติด้วยตนเองในการชี้แนะและทำให้โครงการโรงเรียนร่วมพัฒนามีความยั่งยืนผ่านวิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้ และมีแนวทางการสื่อสารทิศทางและผลการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาผ่านช่องทางที่หลากหลาย โดยคำนึงถึงการสื่อสารแบบสองทาง เช่น การจัดประชุม อบรม สัมมนา การพบปะพูดคุย ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ มีการทำคู่มือนโยบายการกำกับดูแลโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาให้บุคลากรเพื่อให้เกิดการปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน

1.2 ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ โรงเรียนบ้านหนองเงือก อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ มีการแสดงแนวทางจัดทำแผนกลยุทธ์และถ่ายทอดกลยุทธ์สู่แผนปฏิบัติการของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา รองลงมาได้แก่ มีการกำหนดเป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์ตามแผนยุทธศาสตร์ของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา และมีการจัดทำตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ นำการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการแข่งขันที่สำคัญ และความเสี่ยงที่มีผลต่อความสำเร็จในอนาคต มาใช้ในการวางแผนยุทธศาสตร์ของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา โรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ มีการแสดงแนวทางจัดทำแผนกลยุทธ์และถ่ายทอดกลยุทธ์สู่แผนปฏิบัติการของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา รองลงมาได้แก่ มีการกำหนดเป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์ตามแผนยุทธศาสตร์ของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา และมีการกำหนดผู้รับผิดชอบทั้งระดับบริหารและระดับปฏิบัติการโดยมีการทบทวนผลการดำเนินงานโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ นำการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการแข่งขันที่สำคัญ และความเสี่ยงที่มีผลต่อความสำเร็จในอนาคต มาใช้ในการวางแผนยุทธศาสตร์ของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา

1.3 ด้านการมุ่งเน้นลูกค้า โรงเรียนบ้านหนองเงือก อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ส่งเสริมโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาให้เกิดการตอบสนองที่ดีต่อความต้องการของแต่ละกลุ่ม รองลงมาได้แก่ ส่งเสริมการมีความสัมพันธ์ที่ดีเพื่อการดำเนินการของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาในอนาคต และมีการแก้ไขความบกพร่องที่เกิดขึ้นในการดำเนินโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ มีกระบวนการวิธีการค้นหา และกำหนดคณะกรรมการผู้รับผิดชอบชัดเจน มีคณะกรรมการประเมินผลการดำเนินงานด้วยค่าเป้าหมาย มีความสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนและนักเรียน โรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ส่งเสริมการมีความสัมพันธ์ที่ดีเพื่อการดำเนินการของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาในอนาคต รองลงมาได้แก่ มีกระบวนการวิธีการค้นหา และกำหนดคณะกรรมการผู้รับผิดชอบชัดเจน มีคณะกรรมการประเมินผลการดำเนินงาน ด้วยค่าเป้าหมาย มีความสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนและนักเรียนและส่งเสริมโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาให้เกิดการตอบสนองที่ดีต่อความต้องการของแต่ละกลุ่ม

ผู้เรียน ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ใช้วิธีการที่หลากหลายและหลายช่องทาง ในการค้นหาความพึงพอใจ และความต้องการของนักเรียนปัจจุบันเพื่อพัฒนาโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา

1.4 ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ โรงเรียนบ้านหนองเงือก อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีการดำเนินงานเพื่อจัดการความรู้ และมุ่งเน้นนวัตกรรม โดยมีกระบวนการจัดการผ่านการดำเนินงานโดยคณะกรรมการโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา รองลงมาได้แก่ ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ฝังลึกเข้าไปในวิถีการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นองค์การของการเรียนรู้ตามเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาและมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบเพื่อสร้างความมั่นใจในการจัดการโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ มีการจัดการระบบการจัดการความรู้ทั่วทั้งองค์กรเพื่อพัฒนาโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา โรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบเพื่อสร้างความมั่นใจในการจัดการโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา รองลงมา ได้แก่ มีการดำเนินงานเพื่อจัดการความรู้ และมุ่งเน้นนวัตกรรม โดยมีกระบวนการจัดการผ่านการดำเนินงานโดยคณะกรรมการโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาและมีการประชุมอบรมให้ความรู้ และจัดทำแนวทาง เพื่อแบ่งปันและนำวิธีการปฏิบัติที่ดีไปใช้ ซึ่งมีความสำคัญต่อโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ มีการจัดการระบบการจัดการความรู้ทั่วทั้งองค์กรเพื่อพัฒนาโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา

1.5 ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร โรงเรียนบ้านหนองเงือก อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีแนวทางในการดำเนินการต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาปัจจุบันด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานให้เหมาะสม รองลงมาได้แก่ ช่วยสนับสนุนให้บุคลากรมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการปฏิบัติเพื่อความสำเร็จของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาและมีการกำหนดผู้รับผิดชอบ มีการกำหนดผลที่ใช้ในการพัฒนาบุคลากร ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ มีการพัฒนาบุคลากรโดยการอบรม ประชุม ให้ความรู้เกี่ยวกับโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ มีการกำหนดผู้รับผิดชอบ มีการกำหนดผลที่ใช้ในการพัฒนาบุคลากร รองลงมาได้แก่ ช่วยสนับสนุนให้บุคลากรมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการปฏิบัติเพื่อความสำเร็จของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาและมีการประเมินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นประโยชน์ในการเตรียมทรัพยากรบุคคลให้พร้อมต่อการดำเนินการต่าง ๆ ของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ มีการพัฒนาบุคลากรโดยการอบรม ประชุม ให้ความรู้เกี่ยวกับโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

1.6 ด้านการมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ โรงเรียนบ้านหนองเงือก อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ มีการกำหนดตัวชี้วัด การประเมินผลโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา รองลงมาได้แก่ มีกระบวนการทำงานต่าง ๆ ทั้งระบบงานหลักและระบบงานสนับสนุนครอบคลุมพันธกิจของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา และมีการดำเนินการโครงการที่เป็นระบบเพื่อควบคุมประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกระบวนการ โดยการควบคุมต้นทุนทั้งระบบงานหลักและระบบงานสนับสนุน ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ มีการกำหนดผู้รับผิดชอบ แยกแยะข้อกำหนด จำแนกข้อมูลนำเข้าและกำหนดความถี่ไว้อย่างเป็นระบบ โรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ มีการกำหนดตัวชี้วัด การประเมินผลโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา รองลงมาได้แก่ นำผลที่ได้จากการประเมินกระบวนการทำงานต่าง ๆ สำหรับพันธกิจหลักทั้งในด้านการศึกษา บริการวิชาการ และวิจัย รวมถึงกระบวนการสนับสนุน โภชการเพื่อปรับปรุงและเชื่อมกับการจัดทำแผนกลยุทธ์ และมีการกำหนดผู้รับผิดชอบ แยกแยะข้อกำหนด จำแนกข้อมูลนำเข้าและกำหนดความถี่ไว้อย่างเป็นระบบ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ มีการดำเนินการโครงการที่เป็นระบบเพื่อควบคุมประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกระบวนการ โดยการควบคุมต้นทุนทั้งระบบงานหลักและระบบงานสนับสนุน

1.7 ด้านผลลัพธ์ โรงเรียนบ้านหนองเงือก อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมที่จัดขึ้นตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา รองลงมาได้แก่นักเรียนได้รับการเตรียมความพร้อมผู้เรียนสำหรับอนาคตตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาและนักเรียนมีผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนสูงขึ้น ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่สถานศึกษาของนักเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตของทุกคน ในชุมชน เป็นศูนย์กลางการพัฒนาทักษะและคุณภาพชีวิต โรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ มีการส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีสื่อการเรียนการสอนและเทคโนโลยีที่ทันสมัย รองลงมาได้แก่ สถานศึกษาของนักเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตของทุกคน ในชุมชน เป็นศูนย์กลางการพัฒนาทักษะและคุณภาพชีวิตและนักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมที่จัดขึ้นตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่นักเรียนได้รับโอกาสในการพัฒนาอย่างทั่วถึง ไม่มีความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ภายใต้ความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่และชุมชน

2. ผลการเปรียบเทียบกระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนบ้านหนองเงือก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 กับโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 มีกระบวนการบริหารไม่แตกต่างกันทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

1. กระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนบ้านหนองเงือกและโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ พบว่า ภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการมุ่งเน้นลูกค้าที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเหมือนกันทั้ง 2 โรงเรียน ทั้งนี้เพราะหลักการสำคัญของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership School Project) เพื่อต้องการให้โรงเรียนมีความคล่องตัวและสามารถบริหารจัดการโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพ ยุกระดับผลลัพธ์ทางการเรียน และเตรียมความพร้อมผู้เรียนสำหรับอนาคต พร้อมกับการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชน เพื่อเปิดโอกาสในการพัฒนาอย่างทั่วถึง ช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ภายใต้ความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่และชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับเต็มใจ มนต์โชติศักดิ์ (2558, หน้า ๒) ที่ทำการศึกษาเรื่อง การปฏิบัติตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครโดยพบว่า มีการปฏิบัติตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน รวมถึงด้านการนำลูกค้าเช่นเดียวกัน

1.1 ด้านการนำองค์กร โรงเรียนบ้านหนองเงือกและโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของโรงเรียนบ้านหนองเงือก คือ มีแนวทางการสื่อสารทิศทางและผลการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาผ่านช่องทางที่หลากหลาย โดยคำนึงถึงการสื่อสารแบบสองทาง เช่น การจัดประชุม อบรม สัมมนา การพบปะพูดคุย และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ คือ มีการสื่อสารและสร้างความผูกพันกับคนทั้งโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา ทั้งนี้เพราะการสื่อสารเป็นส่วนสำคัญในการเชื่อมโยงและเข้าถึงข้อมูล การประสานงานต่าง ๆ ร่วมกัน การทำงานเป็นทีมของคนในองค์กร ในรูปแบบที่หลากหลายและมีการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันในองค์กร ซึ่งจะนำไปสู่ความเข้าใจที่ดีต่อกันซึ่งสอดคล้องกับ คินเซลล่าและการ์รา (Kinsella-Meier and Galda, 2016) ได้ศึกษาเรื่อง การทำงานร่วมกัน: คำนิยามและการสำรวจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่สำคัญ ซึ่งระดับของการทำงานร่วมกันมีหลากหลายระดับ คือ การติดต่อ (ความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด) การทำงานประสานกัน การร่วมมือกัน และการสร้างความร่วมมือ โดยการ สร้างความร่วมมือ

กัน จะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมกันทำโครงการระยะยาวเพื่อให้ บรรลุเป้าหมาย โดยบุคคลเหล่านั้นร่วมรับผิดชอบการทำงานไปสู่เป้าหมายและการสร้างผลลัพธ์ที่ ยั่งยืนและต่อเนื่อง

1.2 ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ โรงเรียนบ้านหนองเงือกและโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของทั้ง 2 โรงเรียน คือ มีการแสดงแนวทางจัดทำแผนกลยุทธ์ และถ่ายทอดกลยุทธ์สู่แผนปฏิบัติการของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา ทั้งนี้เพราะ การจัดแผนกลยุทธ์เป็นสิ่งสำคัญมาก ในองค์กรมีความสำคัญต่อกระบวนการวางแผนเชิงกลยุทธ์ โดยมีการรวบรวมวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค รวมถึงข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องมาใช้ในกระบวนการวางแผนปฏิบัติการ มีการระดมความคิดเห็นของบุคลากรทุกระดับในการจัดทำแผนกลยุทธ์ สามารถสร้างความได้เปรียบเชิงกลยุทธ์อย่างชัดเจน รวมถึงกระตุ้นให้เกิดแรงบันดาลใจในการสร้างนวัตกรรมที่เสริมสร้างองค์ความรู้ เพื่อพัฒนาโรงเรียนไปสู่ความเป็นเลิศ ซึ่งสอดคล้องกับ หยตฟ้า ราชมณี (2554, หน้า ๒) ที่ทำการศึกษารื่อง การดำเนินการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในภาคใต้ เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการวางแผนกลยุทธ์ที่เป็นรูปธรรม ควรจัดทำฐานข้อมูลของโรงเรียนเกี่ยวกับสภาพของโรงเรียน เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา ชุมชน ให้เป็นปัจจุบันมากที่สุดควรวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียนตามความเป็นจริง ควรให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนแทนที่จะให้คณะทำงานเป็นผู้วางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนเพียงฝ่ายเดียว

1.3 ด้านการมุ่งเน้นลูกค้า โรงเรียนบ้านหนองเงือกและโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของโรงเรียนบ้านหนองเงือก คือ ส่งเสริมโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาให้เกิดการตอบสนองที่ดีต่อความต้องการของแต่ละกลุ่มและเมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ คือ ส่งเสริมการมีความสัมพันธ์ที่ดีเพื่อการดำเนินการของโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาในอนาคต ทั้งนี้เพราะ การส่งเสริมและให้การสนับสนุนโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาจะทำให้เกิดการพัฒนาโครงการให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ร่วมโครงการเนื่องจากมีการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนในโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โด่งสยาม โสภามา (2559, หน้า ๒) ได้ศึกษา การวิเคราะห์ปัจจัยและแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารจัดการสถานศึกษาเอกชนเพื่อรับรางวัลพระราชทาน ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยและแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารจัดการสถานศึกษาเอกชนเพื่อรับรางวัล พระราชทานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลประกอบด้วยสองด้าน คือ ด้านที่หนึ่ง ด้านการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่ความเป็นเลิศมีเจ็ดปัจจัยได้แก่ การมุ่งเน้นในการจัดการเรียนการสอน การมีเป้าหมายการสอนที่ชัดเจน การมีการติดตามความก้าวหน้า การมุ่งความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียน และการเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ทั้งนี้เนื่องจากโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนามีความอิสระ 3 ส่วน คือ 1) อิสระในการออกแบบหลักสูตรเอง ซึ่งจะทำให้เป็นโรงเรียนต้นแบบที่จะสร้างอนาคต สร้างอาชีพให้กับนักเรียน เชื่อมโยงและร่วมแก้ปัญหาของชุมชน 2) อิสระในการออกแบบจัดการเรียนการสอนเอง โดยเน้นการคิดวิเคราะห์ ครูต้องปรับรูปแบบการเรียนการสอนที่ต้องหมั่นตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ฝึกคิด ให้นักเรียนมาเรียนของจริง ในสถานที่จริงและ 3) อิสระในการบริหารจัดการเอง โดยรูปแบบของโรงเรียนร่วมพัฒนามีความพิเศษคือ ขึ้นตรงกับเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง มีการปลดล๊อคระเบียบต่าง ๆ ให้มีความคล่องตัวมากขึ้น

1.4 ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ โรงเรียนบ้านหนองเงือกและโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของโรงเรียนบ้านหนองเงือก คือ มีการดำเนินงานเพื่อจัดการความรู้ และมุ่งเน้นนวัตกรรม โดยมีกระบวนการจัดการผ่านการดำเนินงานโดยคณะกรรมการโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาและเมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ คือ มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบเพื่อสร้างความมั่นใจในการจัดการโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา ทั้งนี้เพราะ

การดำเนินงานอย่างเป็นระบบและมีการจัดการความรู้ รวมถึงนวัตกรรม มีส่วนต่อการพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของรัตติยา วงศ์หิรัญตระกูล (2558, หน้า ข) ได้ศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนบ้านโป่งแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่าสภาพและปัญหาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนบ้านโป่งแดง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ที่อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดย ผู้บริหารควรมีการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการเรียนรู้

1.5 ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร โรงเรียนบ้านหนองเงือกและโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของโรงเรียนบ้านหนองเงือก คือ มีแนวทางในการดำเนินการต่าง ๆ ในการจัดการกับปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานให้เหมาะสม และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ คือ มีการกำหนดผู้รับผิดชอบ มีการกำหนดผลที่ใช้ในการพัฒนาบุคลากร ทั้งนี้เพราะ ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน และโครงการต่าง ๆ นั้นจำเป็นต้องอาศัยบุคลากรในการดำเนินการ หากบุคลากรได้รับการพัฒนารวมถึงให้การสนับสนุนการทำงานในด้านต่าง ๆ ย่อมส่งผลต่อการดำเนินกิจกรรมของโครงการซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตติยา วงศ์หิรัญตระกูล (2558, หน้า ข) ได้ศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนบ้านโป่งแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก พบว่า ด้านการมุ่งเน้นลูกค้ำ อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยผู้บริหารควรมีการประเมินความต้องการด้านขีดความสามารถและอัตรากำลังบุคลากร และในกิจสร้างสภาพแวดล้อมของบุคลากร

1.6 ด้านการมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ โรงเรียนบ้านหนองเงือกและโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของทั้ง 2 โรงเรียน คือ มีการกำหนดตัวชี้วัด การประเมินผลโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา ทั้งนี้เพราะ การกำหนดตัวชี้วัดจะทำให้มีการทราบถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงานเพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงหรือพัฒนาการดำเนินงานโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับ ปาณิสรา สิงหนงษ์ (2555, หน้า ข) ได้ศึกษาการบริหารตามแนวทางรางวัลคุณภาพแห่งชาติที่ส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 จังหวัดปทุมธานี พบว่า การบริหารตามแนวทางรางวัลคุณภาพแห่งชาติกับการเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนการบริหารตามแนวทางรางวัลคุณภาพแห่งชาติกับการเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลมีความสัมพันธ์กันและการบริหารตามแนวทางรางวัลคุณภาพแห่งชาติส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล รองลงมาได้แก่ องค์การมีการตรวจสอบและปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาและกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอรวมถึงการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในกระบวนการออกแบบพัฒนาบริการทางการศึกษา

1.7 ด้านผลลัพธ์ โรงเรียนบ้านหนองเงือกและโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของโรงเรียนบ้านหนองเงือก คือ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมที่จัดขึ้นตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ คือ มีการส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีสื่อการเรียนการสอน และเทคโนโลยีที่ทันสมัย ทั้งนี้เพราะ ปัจจุบันสื่อการเรียนการสอนที่มีความทันสมัยและการใช้เทคโนโลยีมีความสำคัญในการจัดการเรียนการสอน หากมีการนำสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยจะส่งผลต่อการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งสอดคล้องกับสมเกียรติ สรรคพงษ์ (2562, หน้า 119) ที่กล่าวว่า การส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความสามารถในการนำเทคโนโลยีที่เป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นอาจมีอีกหลายแนวทางที่จะร่วมกันพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

2. การเปรียบเทียบกระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนบ้านหนองเงือกมีกระบวนการบริการสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ไม่แตกต่างกับโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีความเป็นไปได้ว่า ทั้งสองโรงเรียนมีแนวทางการบริการสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ทั้ง 7 ด้านที่ใกล้เคียงกัน ทั้งนี้เพราะการดำเนินโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนานั้นขึ้นตรงกับเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง มีการปลดระเบียบต่าง ๆ ให้มีความคล่องตัวมากขึ้น มีคณะกรรมการสถานศึกษาที่มาจากผู้แทน 4 ฝ่ายเข้ามาช่วยบริหารจัดการ คือ ภาคประชาสังคม ท้องถิ่น ภาคเอกชน และมหาวิทยาลัยในพื้นที่เป็นพี่เลี้ยง โดยมีผู้แทนภาคเอกชนเป็นประธานกรรมการสถานศึกษา เพื่อจะได้นำแนวคิดการทำงานแบบใหม่ ๆ ที่ทันสมัยเข้ามาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนให้ไปสู่เป้าหมายได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ถือเป็นกำลังใจและแรงจูงใจในการดำเนินการศึกษาศึกษา ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของ จรุง จักรบั้งและคณะ (2555, หน้า ๗) ที่ศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก โดยพบว่า การมีส่วนร่วมในด้านเครือข่ายชุมชนและทรัพยากร และการเสริมสร้างศักยภาพในด้านการหมุนเวียนการสอนของครู หมุนเวียนสถานที่และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จากรูปแบบที่พัฒนาขึ้นจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก 4 ด้าน คือ คุณภาพครู คุณภาพการบริหารจัดการ คุณภาพนักเรียน และคุณภาพการเรียนการสอนเป็นการเสริมสร้างความพร้อมและความเข้มแข็งของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 จากการศึกษาพบว่า กระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนบ้านหนองเงือก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ ด้านการมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ จึงควรมีการพัฒนาด้านนี้ให้มากที่สุด โดยทางโรงเรียนควรมีการมุ่งเน้นประสิทธิผลการปฏิบัติการ การวางแผนคิดในการออกแบบระบบงานและกระบวนการทำงานต่าง ๆ ของโครงการ ทั้งการจัดทำโครงสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกัน ระหว่างโรงเรียนและชุมชนพร้อมกับการควบคุมและการปรับปรุงงาน

1.2 จากการศึกษาพบว่า กระบวนการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนมิตรมวลชนเชียงใหม่ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ ด้านผลลัพธ์ จึงควรมีการพัฒนาด้านนี้ให้มากที่สุด โดยทางโรงเรียนควรมีการกำหนดตัวชี้วัดการดำเนินงานของโครงการร่วมกันภายในเครือข่ายเพื่อเป็นแนวทางในการประเมินผลลัพธ์ของโครงการอันนำไปสู่การปรับปรุงและการพัฒนาให้โครงการมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.3 การปรับปรุงระบบงานและกระบวนการเพื่อนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ดีขึ้นในภาพรวม (เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารที่ต้องขับเคลื่อนโดยใส่กลไกในการกระตุ้น ผลักดัน ให้เกิดผลลัพธ์ที่ดี)

1.4 ควรมีการใช้ข้อมูลเพื่อการติดตามผล และเพื่อปรับปรุงกระบวนการทำงาน ผลลัพธ์ขององค์กร ประสิทธิภาพของการตัดสินใจในทุกๆระดับ การค้นหาและขยายผลของ Best Practice การจัดการระบบ IT ที่มีประสิทธิภาพ และการจัดการระบบ KM ทั่วทั้งองค์กร (เพื่อให้เกิด Knowledge Asset)

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรเลือกรูปแบบการวิจัยอื่น ๆ ให้มากขึ้น เช่น การวิจัยเชิงประเมิน การวิจัยแบบผสมผสานวิธีและการวิจัยเชิงทดลอง เพราะจะเป็นการตรวจสอบการดำเนินงานในรายละเอียดเพื่อให้ได้ข้อมูลต่าง ๆ มากขึ้นรวมทั้งมีการยืนยันผลที่ได้จากการวิจัยที่น่าเชื่อถือ เปิดแนวคิด วิธีการและมุมมองใหม่ ๆ ให้การศึกษานอกระบบได้ขยายขอบเขตออกไปกว้างขวางขึ้น

2.2 การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ของโรงเรียนในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนเท่านั้น ในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาที่ครอบคลุมมากกว่านี้เพื่อให้การบริการจัดการที่มีมาตรฐานและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้งานและเป็นแนวทางในการบริหารที่ดีในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- จรัญ จัปปัง ภาวดี อนันต์นารี เจริญวิชัย สมพงษ์ธรรม และสมโภชน์ อเนกุลข. (2555). รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา*. 6(2); 59-72.
- โด่งสยาม โสมาภา. (2559). การวิเคราะห์ปัจจัยและแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารจัดการสถานศึกษาเอกชน เพื่อรับรางวัลพระราชทาน. *วารสารสมาคมนักวิจัย*. 21(1); 101-121.
- เต็มใจ มนต์โรตต์. (2558). การปฏิบัติตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. *SDU Res. J.* 11(2); 61-75.
- ปาณิสรา สิงห์พงษ์. (2555). *การบริหารที่ได้รับรางวัลคุณภาพแห่งประเทศไทยสู่โรงเรียนมาตรฐานระดับโลกภายใต้บริการการศึกษาระดับมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่ 4 ในจังหวัดปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทคโนโลยีบุรี.
- สมเกียรติ สรรคพงษ์. (2562). *รูปแบบการส่งเสริมการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประชารัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *คู่มือการปฏิบัติงานโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา*. โรงพิมพ์อักษรไทย : กรุงเทพฯ.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2549). *บทที่ 3 แบบตรวจสอบรายการประเมิน: วิธีวิทยาและเครื่องมือประเมิน*. ในสุวิมล ว่องวานิช (บก.). *การประเมินอภิमान : วิธีวิทยาและการประยุกต์ใช้*. (หน้า 49-76). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- หยดฟ้า ราชนณี. (2554). *การดำเนินการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในภาคใต้*. หลักสูตรวิทยา ศาสตร์มหาบัณฑิต (สถิติประยุกต์) คณะสถิติประยุกต์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อุษณีย์ คำประกอบ. (2561). *เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง เกณฑ์ EdPEX เบื้องต้น* (วันที่ 30 พฤษภาคม 2561). ศูนย์พัฒนาคุณภาพองค์กร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.